

Dr hab. Bogusław Pławgo, prof. UwB

Recenzja w postępowaniu w sprawie o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse dr Joannie Kuczewskiej wszczętym w dniu 15 maja 2020 r.

1. Uwagi ogólne

Recenzja została przygotowana na podstawie uchwały Rady Doskonałości Naukowej z dnia 29 września 2020 roku powołującej komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse Pani dr Joanny Kuczewskiej. Ocena dorobku została sporządzona z punktu widzenia kryteriów uwzględnionych w art. 219 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W świetle zapisów ustawowych do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.

2. Charakterystyka kwalifikacji i przebiegu pracy zawodowej

Pani dr Joanna Kuczevska ukończyła 5 letnie jednolite studia magisterskie na kierunku ekonomia na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego. Następnie od roku 1997 do chwili obecnej pracuje na tym Wydziale - do roku 2006 na stanowisku asystenta, a po uzyskaniu stopnia doktora na stanowisku adiunkta w Katedrze Ekonomii Międzynarodowej i Rozwoju Gospodarczego Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego. Stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii uzyskała w roku 2005 na Wydziale Ekonomicznym UG na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Europejska procedura benchmarkingu jako instrument poprawy konkurencyjności polskich przedsiębiorstw w aspekcie integracji z Unią Europejską”. Ponadto habilitantka wykazała w autoreferacie ukończone studia podyplomowe oraz szkolenia. Poza pracą na Uniwersytecie Gdańskim habilitantka była aktywna w pracach badawczych w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową w latach 1996-1998. W charakterze wykładowcy i menedżera w Gdańskiej Fundacji Kształcenia Menedżerów w latach 2004-2013. Przez cały okres kariery zawodowej jest aktywnym i wszechstronnym dydaktykiem akademickim. Realizowała zajęcia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, pierwszego i drugiego stopnia oraz na studiach MBA, podyplomowych oraz

szkoleniach zawodowych. Na przykład w ramach zajęć MBA prowadzi przedmioty: Business Economics w języku angielskim na studiach MBA Wydziału Ekonomicznego UG; MBA Erasmus-Rotterdam - studiach MBA realizowanych w Gdańskiej Fundacji Kształcenia Managerów (GFKM) oraz studiach MBA realizowanych przez GFKM i Politechnikę im. I. Kanta w Kaliningradzie. Ponadto Ekonomia Menedżerska na studiach MBA realizowanych przez GFKM i Business Centre Club w Warszawie. Należy podkreślić, iż tematyka zajęć prowadzonych na uczelni jest powiązana z kierunkami działalności badawczej. Na Uniwersytecie Gdańskim była promotorem 85 prac licencjackich i 10 prac magisterskich. W ramach działalności organizacyjnej była współorganizatorem konferencji i projektów, także związanych ze współpracą uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Habilitationka spełnia wymóg posiadania stopnia naukowego doktora.

3. Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust 1 pkt 2 Ustawy

Habilitationka przedstawiła jako swoje osiągnięcie naukowe monografię naukową pt. „Benchmarking jako metoda diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach”. Autor: Joanna Kuczeska, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2020, ISBN 978-83-8206-018-8, recenzent wydawniczy dr hab. Barbara Jankowska, prof. UG. Zgodnie z art. 219 ust 1 pkt 2 Ustawy stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. Książka spełnia to wymaganie formalne.

Przedstawiona monografia liczy 262 strony tekstu, spis rysunków i wykresów oraz tabel. Spis pozycji bibliograficznych liczy ok. 500 pozycji. Można ocenić, iż recenzowana praca została bogato udokumentowana w literaturze krajowej i światowej. Samo zgromadzenie tak bogatej literatury przedmiotu w obszarach: konkurencyjności, klastrów i benchmarkingu stanowi poważną zaletę publikacji. Do publikacji załączono także „Ankiety badawczą”. W części zasadniczej praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia.

Ocena problemu badawczego

Tematyka pracy związana z konkurencyjnością przedsiębiorstw funkcjonujących w klastrach tworzy właściwy grunt dla rozwoju dyscypliny ekonomia i finanse. Obserwowany wzrost globalnej konkurencji oraz rosnącej turbulencji otoczenia w coraz większym stopniu skłania podmioty do

funkcjonowania w strukturach sieciowych, czy wykorzystywania przewag lokalizacji. Dokonujące się w tym zakresie dynamiczne zmiany w sferze gospodarczej tworzą uzasadnienie podejmowania badań naukowych. Także pozytywnie można ocenić wyrażone w tytule monografii podjęcie zamiaru wykorzystania metody benchmarkingu do diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw. Należy przy tym zastrzec, iż benchmarking jest tradycyjnie postrzegany jako metoda właściwa dla dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Przewód habilitacyjny dotyczy zaś dyscypliny ekonomia i finanse. W praktyce w wielu sytuacjach badawczych następuje jednak nakładanie się obszarów oby dyscyplin i zasadne jest stosowanie podejścia interdyscyplinarnego. Podjęta tematyka faktycznie może być oceniona jako interdyscyplinarna. Niewątpliwie treść pracy w znacznym stopniu odwołuje się do metod właściwych dla dyscypliny ekonomia i finanse, w szczególności w ramach badania empirycznego w formie analiz statystycznych czynników konkurencyjności. W odniesieniu do tych badań empirycznych w części 5.1.1 Cel badawczy i dobór próby Autorka wskazuje, iż „Celem badania było zdefiniowanie czynników otoczenia konkurencyjnego oraz czynników wynikających ze specyfiki lokalizacji, które w istotny sposób wpływają na konkurencyjność podmiotów zrzeszonych w wybranych klastrach w Polsce”. Można ocenić, iż to główne badanie odnosi się do dyscypliny ekonomia i finanse. Potwierdza to zestaw wykorzystanych metod badawczych takich jak statystyki opisowe, metoda cząstkowych najmniejszych kwadratów (PLS-SEM), metoda badania logitowego.

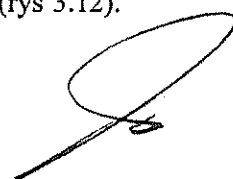
We Wstępie jako generalny cel pracy przyjęto przedstawienie znaczenia metody benchmarkingu w badaniach konkurencyjności przedsiębiorstw oraz „sformułowanie koncepcji wykorzystania metody najlepszych praktyk w zakresie diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw funkcjonujących w wybranych klastrach w Polsce”. Pierwsza część celu badawczego wydaje się nie wnosić nowych wartości do dorobku dyscypliny, gdyż w samej pracy wskazano na liczne już doświadczenia także w Polsce z wykorzystaniem benchmarkingu do analiz konkurencyjności przedsiębiorstw. Druga część celu badawczego ma znamiona wniesienia wkładu w rozwój dyscypliny, jednak z zastrzeżeniem, iż zamiarem nie jest stworzenie koncepcji/metodologii wykorzystania benchmarkingu w określonej grupie klastrów, lecz stworzenie metodologii uniwersalnej, która w ramach badania będzie testowana na określonej próbie badawczej. Należy przyjąć, iż taki był faktyczny zamysł badawczy i w tym kontekście może być on oceniony pozytywnie z punktu widzenia możliwości rozwoju dyscypliny. Najistotniejsza z punktu widzenia wkładu do dyscypliny jest zaprezentowana w pracy metodologia identyfikacji czynników krytycznych otoczenia konkurencyjnego oraz czynników wynikających ze specyfiki lokalizacji, które w istotny sposób wpływają na konkurencyjność przedsiębiorstw zrzeszonych w klastrach. Metodologia ta została zweryfikowana za pomocą badań empirycznych z wykorzystaniem ankiety bezpośredniej, jawnej przeprowadzonej w badanych przedsiębiorstwach.

Ocena struktury pracy

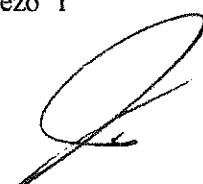
W rozdziale I Autorka omawia teorie konkurencyjności, tym ewolucję koncepcji konkurencyjności oraz wybrane współczesne teorie konkurencyjności. Wyeksponowano podejście do konkurencyjności przedsiębiorstw na tle konkurencyjności gospodarki. Autorka relacjonuje poszczególne podejścia korzystając z bogatej literatury przedmiotu. Zasadnie dochodzi do wniosku o potrzebie kompleksowego podejścia do konkurencyjności przedsiębiorstwa. Umotywowane jest przyjęcie za innymi autorami, iż konkurencyjność systemowa powinna być rozpatrywana w wymiarach/poziomach: mikro-, makroekonomicznym, sektorów i regionów. W rozdziale drugim kontynuowane są rozważania dotyczące konkurencyjności, ale z koncentracją na konkurencyjności przedsiębiorstwa. Biorąc wszakże pod uwagę, iż w proponowanym podejściu konkurencyjność przedsiębiorstw rozpatrywana ma być w kontekście poziomów wyższych, a samo definiowanie konkurencyjności nie stanowi zasadniczego celu pracy, poświęcanie aż dwóch rozdziałów na definiowanie tego pojęcia może być uznane za nie w pełni uzasadnione. Jako kluczowy efekt rozdziału drugiego należy uznać zaproponowaną koncepcję eklektycznej definicji konkurencyjności przedsiębiorstwa, którą przyjęto jako bazową koncepcję do dalszych etapów badań. W ramach powyższego podejścia uwzględniono stronę czynnikową konkurencyjności: czynniki mikro (potencjał wewnętrzny) oraz wykorzystanie instrumentów konkurencyjności co łącznie tworzy zdolność konkurencyjną; czynniki makro otoczenia; czynniki lokalizacji (infrastruktura wiedzy, relacje 3H.); czynniki mezo (otoczenie konkurencyjne) oraz element wynikowy konkurencyjności w postaci pozycji konkurencyjnej. Proponowane podejście należy ocenić jako w pełni zasadne, dobrze wpisujące się w zarysowany rozwój poglądów na temat konkurencyjności. W stosunku do wielu wcześniejszych podejść silniej eksponuje znaczenie otoczenia związanego z lokalizacją w określonym regionie w tym partnerstwa z władzą publiczną i powiązania w ramach potrójnej heliksy. Przy okazji można zauważyć, że obecnie podkreśla się już znaczenie poczwórnej heliksy. Choć powyższe rozumienie konkurencyjności przedsiębiorstwa należy uznać za autorskie, to jednak nie stanowi on istotnie nowego podejścia w definiowaniu konkurencyjności. Niewątpliwą jednak zaletą jest przyjęcie na użytek pracy własnego podejścia do rozumienia konkurencyjności przedsiębiorstwa i konsekwentne jego stosowanie w dalszych częściach pracy.

Trzeci rozdział poświęcono ewolucji, definicji i rodzajom benchmarkingu. Rezultatem szerokiego przeglądu literatury jest przyjęcie definicji benchmarkingu jako procesu szukania najlepszej praktyki, uczenia się i zastosowania tej praktyki w celu osiągnięcia najlepszych wyników oraz uzyskania trwałej przewagi konkurencyjnej, jest to dynamiczny proces porównywania wybranych obszarów lub całościowej strategii organizacji z najlepszą praktyką osiąganą przez inne organizacje z tego samego lub zupełnie odmiennego sektora działalności. Przedstawiono koncepcje procesu benchmarkingu, choć nie zostały one bezpośrednio wykorzystane w dalszych rozważaniach. Jako wkład autorski należy uznać koncepcję korzyści benchmarkingu w odniesieniu do różnych poziomów konkurencyjności przedsiębiorstwa w kontekście wcześniej przyjętej systemowej definicji konkurencyjności (rys 3.12).

Zdaniem Autorki korzyści wynikające z poszukiwania i wdrażania najlepszych praktyk dotyczą zarówno potencjału konkurencyjnego, jak i wpływu otoczenia mezo, lokalizacji i otoczenia makro, a także analizy wynikowej – pozycji konkurencyjnej. Co do potencjalnego wystąpienia takich korzyści nie ma wątpliwości, jednak prezentowany zestaw korzyści odniesionych do poszczególnych elementów systemu konkurencyjności przedsiębiorstwa nie został umotywowany, wyjaśniony i w ograniczonym zakresie odnosi się do istoty czynników charakterystycznych dla poszczególnych elementów systemu konkurencyjności omawianych we wcześniejszych rozważaniach w rozdziałach I i II. Rozdział wskazuje na przykłady wykorzystania benchmarkingu jako narzędzia diagnozy i wdrażania najlepszych rozwiązań wpływających na budowanie przewag konkurencyjnych. Zaprezentowano dwa międzynarodowe programy benchmarkingu, tj. Benchmarkindex i PROBE, choć nie przedstawiono w sposób krytyczny szczegółowej metodologii na przykład charakteru wykorzystywanych pytań badawczych. Stanowi to pewną słabość badania, ponieważ Autorka przyjmuje, iż własne badanie zostało przeprowadzone „...zgodnie z metodyką przyjęta w międzynarodowych programach badawczych, tj. Benchmarkindex i PROBE, (...) według kolejnych etapów procesu benchmarkingu” (s. 146-147). Warto zauważyć, iż obie prezentowane metody nie mają tych samych etapów badawczych. Ponadto pierwszy model zakłada wykorzystanie 100 pytań w odpowiedzi na które pomagają eksperci, następnym etapem jest wybór obszarów, które mają być poddane diagnozie, kolejne etapy prowadzą do planu wdrożenia zmian w firmie (s. 109-110). Drugi program PROBE uwzględnia analizę 3 obszarów, które nie pokrywają się bezpośrednio z przyjętą systemową koncepcją konkurencyjności. Oczywiście Autorka ma pełne prawo wykorzystania elementów innych metodologii i konstrukcji swojego podejścia, jednak w sytuacji powołania się na metodologię innych autorów powinno być wyjaśnione, jakie elementy zostają zachowane, a jakie ulegają modyfikacjom. Na zakończenie rozdziału przedstawiono uzasadnienie wykorzystania benchmarkingu jako diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach. Szkoda, iż nie uwzględniono analizy dotychczas wykorzystywanych metodologii do uzasadnienia przyjęcia własnego podejścia badawczego.

Czwarty rozdział poświęcono w istocie definiowaniu pojęcia klastre. Omówiono ewolucję klastrow oraz podejścia do ich klasyfikacji. Zasadnie wprowadzono pojęcie inicjatywy klastrowej, jako procesu ukierunkowanego na rozwój klastra dojrzałego lub usprawniającego procesy w rozwiniętym klastrze. Podjęto kwestie metod identyfikacji ugrupowań klastrowych oraz roli mapowania klastrow. Dyskutowano korzyści współpracy wpływających na produktywność podmiotów klastra, wskazują na przykład na: korzyści skali, redukcję kosztów transakcyjnych, większą innowacyjność, stymulowanie przedsiębiorczości oraz rolę kapitału społecznego dla przenikania i absorpcji wiedzy. Ważnym dorobkiem tej części pracy jest stworzony model korzyści współpracy klastrowej naniesiony na przyjętą koncepcję systemowej konkurencyjności przedsiębiorstwa przy czym korzyści ze współpracy odniesiono do dwóch jej wymiarów. Po pierwsze do traktowanego łącznie otoczenia mezo i

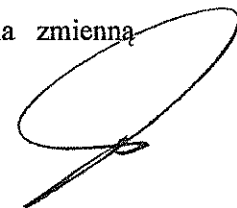

lokalizacyjnego. Po drugie do zdolności konkurencyjnej (czynniki potencjału i instrumenty konkurowania). Należy uznać to za autorski model, choć jednocześnie można by dyskutować, czy nie występują pewne korzyści także w odniesieniu do poziomu makro. Konstrukcja tego modelu nie została wystarczająco uzasadniona w opisie. Nie wiemy dlaczego niektóre wcześniej wymieniane w tekście korzyści nie zostały uwzględnione, jak na przykład wzmiankowane ograniczenie kosztów transakcyjnych, czy stymulowanie przedsiębiorczości oraz rola kapitału społecznego. Ważniejsze jednak, iż brak jest w podsumowaniu rozdziału wskazania w jakim stopniu zaprezentowany model zostanie wykorzystany przy własnym badaniu empirycznym. Analiza struktury pytań w załączonym kwestionariuszu badawczym nie pozwala w pełni potwierdzić spójności badania z dyskutowanym modelem korzyści współpracy klastrowej w budowaniu konkurencyjności przedsiębiorstwa.

Rozdział piąty zawiera analizę empiryczną wybranych klastrów w Polsce. Dobór podmiotów do badania może być zaakceptowany, choć warto zauważyć, iż zgodnie z przyjętymi definicjami badane były raczej inicjatywy klastrowe niż klastry szczególnie w sytuacji gdy nie zastosowano metod statystycznych weryfikujących występowanie skupisk. Jak już wskazano wyżej z punktu widzenia wkładu do dyscypliny szczególnie cenna jest zaprezentowana w pracy metodologia identyfikacji czynników krytycznych otoczenia konkurencyjnego oraz czynników wynikających ze specyfiki lokalizacji, które w istotny sposób wpływają na konkurencyjność przedsiębiorstw zrzeszonych w klastrach. Metodologia ta została zweryfikowana za pomocą ankiety bezpośredniej, jawnej przeprowadzonej w badanych przedsiębiorstwach. Badaniem objęłam 130 podmiotów zrzeszonych w pięciu polskich klastrach. Kwestionariusz ankiety (Załącznik nr 1 monografii) składał się z metryczki (6 pytań) oraz części zasadniczej (29 pytań). W samym kwestionariuszu nie pogrupowano jednoznacznie pytań. W autoreferacie wskazano na takie ich grupy jak: zasoby przedsiębiorstwa, warunki konkurencji, współpracę z konkurentami, efekty wynikające z działalności przedsiębiorstwa w klastrze oraz ze specyficznej koncentracji branży, zakres działań lidera klastra (Autoreferat s.13). Warto zauważyć, iż grupy pytań nie nawiązują bezpośrednio ani do przyjętej eklektycznej koncepcji konkurencyjności, ani do przyjętej koncepcji korzyści z klastrów. Dobór konkretnych pytań nie został szczegółowo uzasadniony. Zestaw pytań wydaje się raczej intuicyjny, oparty na doświadczeniach badacza. Można to zaakceptować tylko w sytuacji gdy zasadniczym celem było przetestowanie metodologii nie zaś zweryfikowanie i rozwój dotychczasowych badań nad konkurencyjnością przedsiębiorstw w klastrach.

W etapie badan ilościowych bardzo dobrze wykorzystano metody badawcze:

- statystyki opisowe pozwalające na identyfikację ogólnych trendów, dobór grup wskaźników oraz opis różnorodności charakteru współpracy klastrowej i jej efektów;
- metodę cząstkowych najmniejszych kwadratów (Partial Least Squares - Structural Equation Modelling - PLS-SEM), która uwzględnia powiązania pomiędzy zmiennymi, umożliwia potwierdzenie relacji pomiędzy zmiennymi objaśniającymi i ich wpływ na zmienną

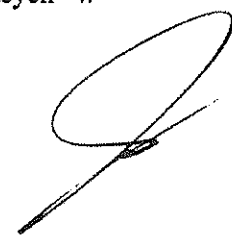
objaśnianą oraz potwierdza poprawność proponowanych zależności i interakcji określonych na podstawie literatury i ogólnej wiedzy ekonomicznej;

- metodę badania logitowego (logit uporządkowany), która pozwala na określenie wpływu poszczególnych zmiennych objaśniających na zmienną objaśnianą.

Ta część badania stanowi największy wkład w rozwój dyscypliny. Zastosowana metodologia pozwoliła identyfikować czynniki krytyczne wpływających na produktywność przedsiębiorstw w badanych klastrach. Sformułowano i zweryfikowano przy okazji cztery hipotezy badawcze. Interesujące na tej kanwie są rozważania o ciągu przyczynowo - skutkowym wskazujące wpływ poszczególnych efektów współpracy w klastrze na produktywność przedsiębiorstw w nich zrzeszonych (s. 190-191). Przy czym subiektywnym zdaniem recenzenta ciąg ten przebiega w odwrotnej kolejności, gdzie raczej punktem wyjścia a nie skutkiem ostatecznym jest „działanie koordynatora klastra”.

Kolejny etap badawczy miał charakter jakościowy i obejmował diagnozę otoczenia konkurencyjnego przedsiębiorstw w wybranych klastrach w Polsce. Także i na tym etapie celem była identyfikacja czynników w istotny sposób wpływających na konkurencyjność przedsiębiorstw w wybranych klastrach. Etap ten nie został metodologicznie szczegółowo opisany poza informacjami, że były przeprowadzone wywiady pogłębione w badanych przedsiębiorstwach oraz, iż wykorzystano wyniki ogólnej charakterystyki statystycznej, metodę pięciu sił Portera a także analizę potencjału relacji pomiędzy nauką, władzami i przedsiębiorcami. Należy rozumieć, iż zostały przeprowadzone, nieustrukturyzowane wywiady dotyczące wskazanych w wymienionych metodach aspektów relacji badanych przedsiębiorstw z otoczeniem. W pracy zamieszczono sprawozdania w tych wywiadów. Wyłonienie czynników krytycznych zgodnie z metodyką benchmarkingu pozwoliło w dalszej kolejności na zaproponowanie koncepcji najlepszych praktyk jako narzędzia diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w badanych klastrach. W ostatniej fazie badań w celu jak określa Autorka implementacji benchmarkingu w grupie przedsiębiorstw badanych klastrów konieczna była identyfikacja prawidłowych mierników (benchmarków), które pozwalałyby na dokonanie porównania pomiędzy podmiotami badanych koncentracji. Zaproponowaną koncepcję mierników można uznać za interesującą i składającą się na unikalną proponowaną metodologię wykorzystania benchmarkingu do oceny konkurencyjności przedsiębiorstw. Szczegółowe uwagi polemiczne, które można by zgłaszać w stosunku do części zaproponowanych wskaźników nie obniżają znaczenia i samej przyjętej koncepcji. Można jednak zauważyć, iż zgodnie z przyjętą definicją benchmarkingu oraz metodologiami jego przeprowadzania, do których odwołuje się praca, przyjęcie wskaźników nie kończy procesu benchmarkingu.

Niezależnie od powyższych uwag krytycznych można potwierdzić, iż Autorka zaproponowała unikalną metodykę procesu benchmarkingu, z uwzględnieniem jego dynamicznego charakteru i możliwości implementacji na różnych poziomach konkurencyjności przedsiębiorstwa co pozwala na stosowanie zaproponowanej koncepcji benchmarkingu dla przedsiębiorstw funkcjonujących w różnych strukturach klastrowych.

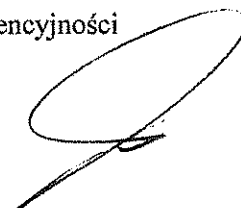

Zaproponowana metodologia benchmarkingu, szczególnie w płaszczyźnie identyfikacji czynników krytycznych wpływających na produktywność przedsiębiorstw w klastrach może być oceniona jako stanowiąca znaczny wkład autora w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia i finanse.

4. Ocena wykazania się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Habilitantka od roku 1997 jest zatrudniona na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego. W 2005 roku uzyskała stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii na wzmiankowanym Wydziale. W okresie przed uzyskaniem stopnia doktora należy odnotować działalność realizowaną z innymi ośrodkami. Habilitantka pełniła funkcje asystenta koordynatora projektu TEMPUS realizowanego przez Ośrodek Badań Integracji Europejskiej wspólnie z College of Europe Natolin w latach 1996-1998. W latach 2000- 2001 - była vice koordynatorem projektu „Urban System and Urban Networking in the Baltic Sea Region - the South Baltic Case Study”, realizowanego w ramach programu PHARE TACIS, przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Miasto Sopot i Miasto Lębork. W latach 1998 - 1999 była beneficjentem i kierownikiem grantu doktorskiego Jean Monnet Doctoral Grant pt. „Benchmarking as a tool for improving enterprise competitiveness in the process of Polish integration with the European Union” przyznanego przez Komisję Europejską.

Pani dr Joanna Kuczevska po uzyskaniu stopnia doktora jest autorem lub współautorem 65 publikacji naukowych. W tym autorem dwóch monografii, oraz współautorem jednej monografii, współredaktorem czterech monografii naukowych, autorem lub współautorem 37 rozdziałów w recenzowanych monografiach oraz autorem lub współautorem 21 publikacji naukowych w czasopiśmie. W stosunkowo bogatym od strony ilościowej dorobku publikacyjnym pewną słabością jest niewielki udział publikacji w wysoko punktowanych czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Jednak generalnie pozytywnie o dorobku świadczą wskaźniki bibliometryczne: łączna punktacja (monografie, rozdziały w monografiach i artykuły w czasopiśmie bez uwzględnienia wystąpień na konferencjach naukowych) to około 693 pkt MNiSW/ 614 pkt MNiSW uwzględniając współautorów z tego samego wydziału. Cytowalność (134 cytowań wg Google Scholar, 165 cytowań według Publish and Perish, 143 cytowania wg Web of Science oraz 352 pobrania z EconPapers-RePEc). O wysokiej aktywności naukowej świadczy udział w licznych konferencjach. Łącznie w latach 2005-2020 habilitantka uczestniczyła w 64 konferencjach naukowych (w tym 26 zagranicznych). Udział w konferencjach był połączony z przedstawianiem referatów. Ważnym i pozytywnym aspektem aktywności naukowej był udział w 9 projektach naukowo-badawczych, w tym w 3 finansowanych z KBN: KBN nr 0916/H03/2006/30 Wpływ zmian w lokalizacji przemysłu i usług w Polsce na konkurencyjność polskich regionów w warunkach integracji europejskiej, kierownik: prof. Anna Zielińska-Głębocka; KBN nr 2898/B/H03/2010/39 Analiza porównawcza zmian konkurencyjności

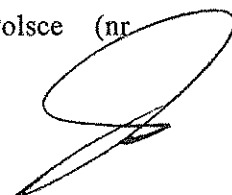

nowych krajów członkowskich w procesie integracji z UE (na przykładzie Polski, Węgier, Czech i Słowacji), kierownik projektu: prof. Anna Zielińska-Głębocka; KBN 1649/B/H03/2010/38 Identyfikacja klastrów przemysłowych w Polsce. Próba oceny efektów ekonomicznych. Implikacje dla polityki rozwoju regionalnego, kierownik: dr Tomasz Brodzicki.

Na podstawie dorobku publikacyjnego, konferencyjnego oraz informacji zawartych w autoreferacie można potwierdzić, iż habilitantka wykazała się współpracą z licznymi ośrodkami naukowo – badawczymi, także zagranicznymi takimi jak: Katedra Prawa Administracyjnego i Finansowego Przedsiębiorstw, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, Szkoła Główna Handlowa; Wydział Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej; Houston Downtown University, USA; Utrecht University School of Law; Instytut Kapitału Ludzkiego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie; Sheffield Hallam University; Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową; Polskie Towarzystwo Naukowe w Gdańsku.

Można potwierdzić, iż struktura dorobku naukowego jest spójna, a problematyka i obszary zainteresowań oraz dociekań naukowych w nim prezentowanych są wzajemnie logicznie i merytorycznie powiązane. W dorobku tym można wyodrębnić cztery główne nurty. Pierwszym jest funkcjonowaniem przedsiębiorstw w warunkach otoczenia, jakie wynikają z implementacji zasad rynku wewnętrznego Unii. Na uwagę zasługuje tu między innymi artykuł pt. „Wpływ rynku wewnętrznego Unii Europejskiej na konkurencyjność małych średnich przedsiębiorstw”, gdzie Autorka wyprowadza koncepcję eklektycznej definicji konkurencyjności przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem warunków otoczenia wynikającego z implementacji wspólnego rynku. Ponadto zwraca uwagę artykuł pt. „Ocena warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw na jednolitym rynku Unii Europejskiej” oparty na pilotażowych badaniach ankietowych 500 polskich przedsiębiorstw. O zainteresowaniach międzynarodowych świadczy artykuł pt. „Export Specialization in Services of the Visegrad Countries”. W ramach omawianego obszaru badawczego powstało około 20 publikacji, wyniki badań były prezentowane na 14 konferencjach krajowych i 8 międzynarodowych.

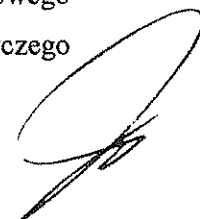
Drugi nurt rozważań dotyczył otoczenia konkurencyjnego przedsiębiorstw. Badania były skoncentrowane na diagnozach otoczenia mezo przedsiębiorstw a w szczególności na warunkach funkcjonowania przedsiębiorstw w klastrach oraz na konstruowaniu regionalnych przewag konkurencyjnych przedsiębiorstw. Ten nurt badawczy warto szczególnie docenić w kontekście możliwości praktycznego wykorzystywania wyników w ramach polityk rozwoju regionalnego. Ważną publikacją o takim potencjale było przygotowanie części monografii pt. „Klasy i polityka klastrowa w Polsce. Konkurencyjność przedsiębiorstw, sektorów i regionów”. Aspekt wdrożeniowy uwidocznił się także w postaci uczestnictwa w projekcie zrealizowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości wraz z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową w latach 2005-2008, którego celem było promowanie klasteringu w Polsce (nr

55/PARP/2.3b/2005). W ramach diskutowanego nurtu badawczego została wykazana zdolność do współpracy międzynarodowej. Habilitantka rozwinęła współpracę w zakresie rozwoju relacji pomiędzy instytucjami nauki (uczelnia wyższa) i przedsiębiorstwami poprzez udział w projekcie realizowanym przez Uniwersytet Gdański i Uniwersytet Houston-Downtown (USA) - „Uniwersytet Jutra: Umiejdzynarodowienie kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim poprzez współpracę z Uniwersytetem Houston-Downtown” w latach 2014-2015. Efektem było przygotowanie rozdziału dotyczącego oceny współpracy instytucji nauki i biznesu w Polsce i USA zawartego w opracowaniu wydanym w dwóch wersjach językowych: polskim i angielskim. Innym projektem o wymiarze międzynarodowym był projekt pt. „Konkurencyjność międzynarodowa i regionalna państw Grupy Wyszehradzkiej: Polski, Węgier, Czech i Słowacji”, a rezultatem było przygotowanie rozdziału pt. „Przewagi skonstruowane w rozwoju regionów państw Grupy Wyszehradzkiej” zawartego w monografii, podsumowującej wyniki badań. W ramach diskutowanego nurtu powstało wiele publikacji, a wyniki były też prezentowane na 5 konferencjach krajowych i 8 międzynarodowych.

Trzeci nurt badawczy to studia metodyki benchmarkingu jako narzędzia służącego poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności w kontekście efektów wynikających ze specyfiki ich funkcjonowania w koncentracjach geograficznych. W momencie podejmowania tego kierunku przez habilitantkę był to stosunkowo nowy obszar w polskich badaniach naukowych, ale również w badaniach, programach i inicjatywach Unii Europejskiej. Ważnym doświadczeniem było uczestnictwo w warsztatach pt. „Understanding process benchmarking”, zorganizowanych przez The Benchmarking Centre w Stamford w Wielkiej Brytanii oraz uzyskanie akredytacji trenera programu Promoting Business Excellence (PROBE) w zakresie PROBE Manufacturing (benchmarking przedsiębiorstw dużych, produkcyjnych) we wrześniu 2006 w Manchesterze (Comparision International Ltd.). Zdobyte kompetencje w zakresie metodyki benchmarkingu zostały wykorzystane w ramach współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i przygotowaniem w 2007 roku monografii pt. „Europejsku procedura benchmarkingu. Programy i działania”. Wyniki badań w zakresie benchmarkingu znalazły swoje odzwierciedlenie w kilku publikacjach oraz wystąpieniach na 5 konferencjach krajowych i jednej międzynarodowej. Analizy te dały właściwą podbudowę do opracowania monografii habilitacyjnej.

Najnowszym nurtem badawczym są ekonomiczne analizy skuteczności prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego. Habilitantka podkreśla, iż zagadnienia te mogą być traktowane jako jeden z najważniejszych obszarów wskazywanych w polityce wspierania przedsiębiorczości UE służących poprawie konkurencyjności otoczenia. W ramach tego nurtu habilitantka podjęła współpracę z Katedrą Prawa Administracyjnego i Finansowego Przedsiębiorstw Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Charakter obszaru badawczego

skłonił do nawiązanie także kontaktów naukowych z innymi polskimi ośrodkami. Habilitantka była jednym z inicjatorów organizacji I Ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Organizacje sektora publicznego - czynniki i pomiar skuteczności. Wymiar ekonomiczny, zarządczy i prawny” w maju 2017 roku. Niewątpliwą zasługą jest tu próba połączenia interdyscyplinarnych badań w zakresie skuteczności prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego w Polsce z perspektyw: ekonomicznej, prawnej i zarządzania. Nowym efektem badań w dyskutowanym obszarze jest współautorski artykuł pt. „The role of stakeholders on rejection of bankruptcy applications in the case of “poverty” of the estate: A Polish case study”, opublikowany w International Insolvency Review. Wyniki badań łącznie były prezentowane na 5 konferencjach krajowych i 5 międzynarodowych.

W świetle powyższych informacji można potwierdzić, iż pani dr Joanna Kuczevska po uzyskaniu stopnia doktora wykazała się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej w szczególności zagranicznej.

5. Wnioski

Po gruntownym zapoznaniu się z dziełem naukowym w postaci monografii pt. „Benchmarking jako metoda diagnozy konkurencyjności przedsiębiorstw w klastrach” oraz pozostałym dorobkiem naukowym stwierdzam, iż Pani dr Joanna Kuczevska spełnia kryteria określone w art. 219 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i wnioskuję o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to the author of the text, is positioned in the lower right quadrant of the page.